

Н. Г. НИЧКАЛО

### РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ

*На основі аналізу стратегічних нормативних документів у галузі освіти визначені нові соціально-педагогічні основи діяльності та вимоги до педагога у XXI столітті. Висвітлений міжнародний аспект проблеми вчителя в інформаційно-технологічному суспільстві, яке трансформується у суспільство знань. Дана характеристика українського досвіду розв'язання цієї проблеми.*

*Ключові слова: вчитель, педагогічний персонал, професійний профіль, неперервна освіта, навчальне середовище, прогнозування, інформаційні технології.*

NELLYA NYCHKALO

### DEVELOPMENT OF TEACHER EDUCATION IN UKRAINE: NEW CONCEPTUAL APPROACHES

*On the basis of analysis of strategic and normative documents on education the new social and pedagogical grounds of performance and requirements to teachers of the XXI century are identified. The international aspect of teacher problem in informational and technological society that transforming in knowledge one has been covered. The Ukrainian experience of the problem decision is characterized.*

*Keywords: A teacher, pedagogical personal, professional profile, lifelong education, learning environment, prognostication, informational technologies.*

УДК 378.147

**В. Д. БУДАК, О. М. ПЕХОТА**  
м. Миколаїв, Україна

### МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

*У статті висвітлено основні напрями та завдання міжнародного співробітництва Інституту педагогічної освіти. Проаналізовано зміст міжнародної діяльності інституту в умовах сучасних інтеграційних процесів.*

*Ключові слова: Інститут педагогічної освіти, напрями міжнародного співробітництва, міжнародна діяльність, інтеграційні процеси.*

**Постановка проблеми.** Одним із принципів, на яких ґрунтується державна політика у галузі освіти, є інтеграція системи вищої освіти України у Європейській простір та світову систему вищої освіти при збереженні і розвитку досягнень та традицій української вищої школи. Згідно проекту закону Кабінету Міністрів України «Про вищу освіту» головними напрямками міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів є: участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного і міжуніверситетського обміну студентами, докторантами, педагогічними, науковими та науково-педагогічними працівниками; проведення спільних наукових досліджень; організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів; участь у міжнародних освітніх та наукових програмах; спільна видавнича діяльність та ін.

**Виклад матеріалу.** Саме тому стратегія розвитку Інституту педагогічної освіти визначає

системне оновлення усіх сфер діяльності, подальше прилучення до надбань сучасної педагогічної науки, загальнолюдських та цивілізаційних цінностей, шляхом багатовекторного розширення міжнародного співробітництва, проведення спільних наукових проектів із зарубіжними партнерами.

Основними завданнями міжнародної діяльності інституту є розширення співпраці із світовими університетами, що сприяє інтеграції його навчально-наукової діяльності в європейську систему педагогічної освіти та науки, розширення доступу до світових інформаційних ресурсів, налагодження продуктивних наукових зв'язків.

Розвиток міжнародного співробітництва Інституту педагогічної освіти відбувається у таких головних напрямках:

- участь у міжнародних освітніх та наукових програмах в рамках міждержавних угод;
- укладання угод про спільну науково-освітню

- діяльність з іноземними вищими навчальними закладами та освітніми організаціями;
- презентація наукових здобутків професорсько-викладацького колективу на міжнародних конференціях, форумах, семінарах;
- одержання міжнародних наукових і освітніх грантів та закордонне навчально-виробниче стажування викладачів і студентів;
- участь викладачів та студентів інституту у міжнародних виставках та проектах, зокрема, у галузі педагогічної освіти;
- публікація результатів наукових досліджень у світових наукових журналах та збірках;
- організація та керівництво роботою студентів у міжнародних конференціях, конкурсах, проектах.

Реалізація належного рівня міжнародного співробітництва досягається завдяки підписаним міждержавним угодам про співпрацю. А саме, в рамках двосторонньої угоди між НАПН України та Науковим товариством «Польща-Україна» (Польща) стала можливою участь директора ІПО професора Пехоти О. М. у спільній науковій діяльності у галузі вищої педагогічної освіти. Олена Миколаївна постійно бере участь у міжнародних наукових україно-польських форумах: друкує результати досліджень у наукових збірках матеріалів форумів; виступає з науковими доповідями; запрошує польських колег до участі у наукових семінарах, конференціях та круглих столах. У складі офіційної делегації НАПН України, яку очолював президент Академії В.Г. Кремень, вона неодноразово представляла вітчизняну педагогічну освіту на міжнародних форумах: II Міжнародний Україно-Польський форум «Теоретичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології» (доповідь – «Педагогічна майстерність викладача з позиції суб'єктного підходу», м. Харків, 2007 р.); III Міжнародний Польсько-Український форум «Kształcenie ustawiczne do wielokulturowości» (доповідь – «Indywidualność nauczyciela a pedagogiczna technologia», м. Варшава, Польщі, 2009 р.); IV Україно-Польський форум «Розвиток педагогічних наук в Україні та Польщі на початку XXI століття» (доповідь – «Технології педагогічної освіти», м. Черкаси – Київ, 2011 р.). Також завдяки угоді з Науковим товариством «Польща-Україна» стало можливим залучення студентів ІПО до міжнародному конкурсу творчих робіт «Науковий дебют – 2011», який проводився за ініціативи та підтримки Національної академії педагогічних наук України, Академії спеціальної педагогіки

ім. М. Гжегожевської (м. Варшава) та Державної вищої професійної школи (м. Рацібуж). Під керівництвом доцентів ІПО 7 студентів взяли участь у цьому проекті. За результатами конкурсу робота студентки Свешнікової О. (науковий керівник – к.п.н. Щербакова О. Л.) визнана однією із найкращих, що дало можливість Олександрі увійти до складу української делегації науковців, яку очолює президент НАПН України Кремень В.Г., для участі у міжнародній науковій конференції «Науковий дебют 2011 – сталий розвиток» у травні 2012 року (Варшава, Польща).

У 2003 році завдяки укладенню міждержавного договору про співпрацю між РАО та НАПН України у Миколаєві вперше відбулися Батишевські читання. У рамках цього договору стало можливим проведення вже V Міжнародних Батишевських наукових читань не лише на Миколаївщині, а саме у МНУ імені В. О. Сухомлинського (2011). Студенти та викладачі ІПО зустрілися з доктором педагогічних наук, професором, членом-кореспондентом Російської академії освіти Батишевим О.С. (сином Сергія Батишева), доктором педагогічних наук, професором, членом-кореспондентом Російської академії освіти Чистяковою С.М.. Під керівництвом дійсного члена Академії педагогічних наук України, доктора педагогічних наук, професора Ничкало Н.Г. у конференції взяли участь більше 100 вчених та викладачів з Росії та України. В ході читань їх учасники обмінялися корисним досвідом для подальшого розвитку професійної освіти в різних регіонах двох сусідніх держав, обмінювались досвідом та переймали нові технології освіти. Матеріали V Міжнародної наукової конференції увійшли до однойменного збірника у двох томах.

Крім участі у міждержавних угодах багато зусиль покладено на підписання та розвиток угод про системну співпрацю з провідними навчальними установами інших країн та міжнародними освітніми організаціями. За роки існування Інституту педагогічної освіти були підписані 10 угод різного рівня з:

#### 2007

- Уральською асоціацією В. О. Сухомлинського (Оренбурзький державний університет, Росія);
- Уфімським філіалом Московського державного гуманітарного університету ім. М.А.Шолохова (Росія);
- Марійським державним університетом імені Н.К. Крупської (м. Йошкар-Ола, республіки Марій Ел, Росія);

- Гомельським державним університетом імені Ф.Скорини (Білорусь);
- Чжецзянським педагогічним університетом (КНР).

**2008**

- Мозирьським державним педагогічним університетом ім. І.П. Шамякіна (Білорусь).

**2009**

- Магнітогорським державним університетом (Росія).

**2010–2011**

- Інститутом педагогічної освіти Російської академії освіти (Росія);
- Педагогічним факультетом та Державною консерваторією Анатолійського університету (м. Ескішехір, Туреччина).

Початком плідних творчих стосунків з Чжецзянським університетом стало наукове відрядження директора ІПО професора Пехоти до КНР. Тема сумісної науково-дослідної роботи – «Творче використання спадщини В.О. Сухомлинського в педагогічній освіті». Одним з напрямків цієї роботи є наукове дослідження магістрантки Ручинської Т. на тему «Впровадження досвіду В.О.Сухомлинського в Китаї». Вже багато років Інститут педагогічної освіти тісно співпрацює з Ханджайським університетом (КНР). Для роботи у цьому закладі була відряджена на стажування доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Бурля О.А. (2007–2011 рр.). На сторінках китайського видання «Shanghai Educational Publishing House» вміщено публікацію професора Пехоти О.М. «Knowledge of the Modern Teacher: the perspective of Self-realization».

ІПО підтримує зв'язки з Уральською асоціацією В.О. Сухомлинського (Росія), головою якої є д. п. н., професор, директор Інституту педагогіки і менеджменту Оренбурзького державного педагогічного університету Риндак В.Г. Угода передбачає сумісну науково-дослідну роботу викладачів та студентів з вивчення та поширення педагогічної спадщини видатного педагога. З цією метою асоціація організовує і проводить конференції, семінари, педагогічні читання та конкурси молодих учителів, учасниками яких стають дослідники нашого інституту. Значною подією став семінар «Теория и практика В.А. Сухомлинского – духовно-нравственные ориентиры современного образования», який проводився за підтримки асоціації. Академік НАПН України професор Сухомлинська О.В. очолила українську делегацію, до складу якої увійшла професор Пехота О.М. Олена

Миколаївна виступила із доповіддю «Подготовка современного учителя к использованию наследия В.А. Сухомлинского в практике работы» (2007 р.). Традицією стала щорічна участь студентів Інституту педагогічної освіти у Все-російському науковому студентському форумі, який організовує асоціація щороку.

Початком налагодження тісної наукової співпраці з Гомельським державним університетом імені Ф.Скорини (Білорусь) стало проведення на базі МДУ імені В.О. Сухомлинського міжнародної науково-практичної конференції, організатором якої був Інститут педагогічної освіти (2007 р.). Саме у цьому році доцент Марущак В.С. і професор Гомельського університету Лещинська О.О. розпочали роботу над створенням фразеологічного українсько-білоруського словника. Також за запрошенням білоруських колег доценти Марущак В.С., Прутка Н.В., викладач Слободенюк О.О. взяли участь у IV міжнародній науковій конференції «Скорина і наш час» за напрямками «Літературні та мовні зв'язки східнослов'янських народів» та «Теорія та практика перекладу. Переклад у діалозі культур» (м.Гоміль, Білорусь, 2008 р.). Щорічно викладачі кафедри філологічних дисциплін презентують результати досліджень у наукових збірниках Мозирьського державного педагогічного університету.

За останні роки значно розширилася географія та види міжнародного співробітництва. Значний науковий та освітній потенціал, багаторічний досвід дослідницьких робіт дозволили Інституту педагогічної освіти в короткий термін налагодити партнерські відносини з такими міжнародними організаціями: Міжнародна Академія соціальних і педагогічних наук (Росія), Міжнародна Академія природничих наук (Росія), Міжнародний Центр Гуманної Педагогіки (Росія), Республіканський центр соціально-психологічної допомоги сім'ї, дітям, молоді (Росія), Асоціація вчителів англійської мови (США), Європейська асоціація педагогічної освіти (Бельгія), Анатолійський університет (м. Ескішехір, Туреччина).

Значною подією для МНУ імені В.О. Сухомлинського стало приєднання ІПО до Європейської асоціації педагогічної освіти. Викладачі ІПО розуміють, що сьогодні смислом і метою освіти стає людина у постійному розвитку, її духовне становлення, гармонія її відносин з собою та іншими людьми, зі світом. Перед ними стоять не прості завдання — осмис-

лення вітчизняного і зарубіжного досвіду функціонування системи педагогічної освіти, визначення нових підходів до її організації і розробка стратегічного напрямку розвитку педагогічної освіти в Україні. Безсумнівно, ефективно їх можна розв'язати використовуючи на практиці досвід провідних ВНЗ Європи і світу. Саме тому вступ до цієї організації надає можливість професорсько-викладацькому колективу використовувати наукові ресурси провідних освітніх закладів Європи, а саме отримувати щомісячне наукове видання «Європейський журнал педагогічної освіти»; брати участь у щорічних науково-практичних конференціях, організованих асоціацією та публікувати результати своїх наукових досліджень у збірниках цих конференцій. Професор Пехота О.М. та викладач Коган Г.В. взяли участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Багатомірні аспекти лідерства в освіті» (Блед, Словенія), де Олена Миколаївна презентувала здобутки Інституту педагогічної освіти та ознайомила Європейську наукову спільноту з головним напрямком наукової роботи за темою «Індивідуальність вчителя».

У квітні 2011 року кафедра педагогіки середньої та вищої освіти стала організатором Всеукраїнського очно-заочного науково-практичного семінару «Педагогічна освіта в Європі» (м. Миколаїв, Україна). Директор інституту педагогічної освіти, д.п.н., професор Пехота О.М. у своїй доповіді відзначила, що основною метою розвитку освіти є створення системи педагогічної освіти на основі національних надбань світового значення та усталених європейських традицій. Організатори семінару ставили за мету виявити проблеми освіти і підготовки вчителів у країнах Європи та України, а також проаналізувати системи педагогічної освіти та розглянути впровадження сучасних освітніх технологій у вітчизняну систему педагогічної освіти. Вперше у проведенні семінарів подібного типу взяла участь Європейська асоціація педагогічної освіти. У роботі семінару взяли участь понад 70 вчених і педагогів, в тому числі представники Європейських країн, а саме Бельгії, Великобританії, Словенії. До наукових дискусій долучилися провідні вітчизняні вчені: В.Г. Кремень, Н.Г. Ничкало, І.А. Зязюн. Під час секційних засідань учасники семінару обговорили такі актуальні питання сучасної педагогічної освіти, як стандарти підготовки вчителя в Європі, застосування сучасних освіт-

ніх технологій у вищій школі в Європі. За результатами роботи Всеукраїнського науково-методичного семінару видані збірник наукових праць «Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського: педагогічні науки», у якому розміщено статті науковців та збірник наукових праць магістрантів. Також було підготовлено рекомендації до Проекту «Концепції модернізації педагогічної освіти в Україні в умовах євроінтеграційних процесів» для МОН України.

Осмилюючи важливість участі у міжнародному науковому просторі, Інститут педагогічної освіти підтримує і розвиває міжнародну навчально-наукову співпрацю з Педагогічним факультетом та Державною консерваторією Анатолійського університету (м. Ескішехір, Туреччина). Перший обмін досвідом відбувся під час наукового відрядження директора ІПО професора Пехоти О.М. до Анатолійського університету (2011 р.). Олена Миколаївна ознайомилась з організацією науково-дослідної роботи Анатолійського університету, поділилась досвідом наукової та викладацької діяльності ІПО та презентувала зарубіжним колегам свій навчальний посібник «Індивідуальність учителя: теорія і практика», надрукований англійською мовою. Сумісна наукова робота передбачає підготовку магістерських робіт, участь у науково-практичних конференціях, форумах. Першим кроком у цьому напрямку стало написання магістерської роботи Тюфєкчі В. на тему «Розвиток музично-педагогічної освіти в Туреччині». Варто відзначити, що ця угода відкрила можливість викладачам і студентам обміну результатами наукових досліджень на сторінках наукових збірок Анатолійського університету («Журнал педагогічних і соціальних наук», 2012р.) та МДУ імені В.О.Сухомлинського («Науковий вісник МДУ», Випуск 1.34. – 2012 р.).

Викладачі Інституту педагогічної освіти очно і заочно беруть активну участь у багатьох міжнародних конференціях та форумах. Це дає можливість не тільки отримати корисну інформацію про стан сучасної світової освіти, але ж поділитися своїми досягненнями у сфері науки.

Мають значення і дистанційні міжнародні зв'язки з навчальними закладами іноземних держав. Викладачі кафедри теорії та методики початкової освіти дистанційно підтримують наукові зв'язки з Марійським державним університетом імені Н.К. Крупської (м. Йошкар-Ола, республіки Марій Ел, Росія). Спільна діяльність науковців в першу чергу пов'язана з

організацією і проведенням конференцій та науково-дослідної роботи. Для реалізації обміну досвідом з проблем підготовки вчителів початкових класів, магістранти Марійського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської взяли участь в Магістерських читаннях в МНУ ім. В.О. Сухомлинського (2008 р.). З свого боку викладачі та студенти ІПО мають можливість публікувати результати своєї наукової роботи у наукових збірках МДУ імені Н.К. Крупської. А саме, студенти Марійського державного університету брали участь у міжнародній студентській конференції, яка проводилася кафедрою теорії та методики початкової освіти «Інновації в освіті МНУ ім. В. О. Сухомлинського.(2011). Студенти МНУ ім. В.О. Сухомлинського брали участь в міжнародних науково-практичних конференціях «Проблеми педагогического образования: история и современность» (2010), «Информация и образование: границы коммуникаций» (2011) науково-практичні конференції які проводилися Марійським державним університетом імені Н.К. Крупської.

Результатом плідної співпраці ІПО з Магнітогорським державним університетом (Росія) стала участь викладачів кафедри педагогіки початкової освіти у науково-практичних конференціях та публікації результатів наукових досліджень у збірниках наукових праць університету «Наукова трибуна». Професор кафедри російської мови та літератури і методик їх викладання Магнітогорського державного університету Флорова Л.А. опублікувала статтю «Тесты по литературному чтению как средство формирования универсальных учебных действий младших школьников» у Науковому віснику МНУ імені В.О. Сухомлинського. Професор Якіменко С.І. і доцент Казанжи І.В. друкують результати своїх досліджень у науковому журналі «Современная наука».

Науковці ІПО взяли активну участь у круглих столах з представниками відомих учбових закладах та організацій Європи: з проректором з навчальної роботи Інституту педагогічних наук Польщі, д.п.н., професором Піндерою Міхалом; з членом Головної управи Об'єднання українців у Польщі, головним редактором польського журналу «Рідна мова» Марком Сирником; із відомими вченими Угорщини Палфі Сандор та Болгарії Іллею Ілієвим.

Професорсько-викладацький колектив ІПО не лише бере активну участь, а також сам стає

організатором наукових конференцій та семінарів міжнародного рівня. Так, значною подією 2006 року для МНУ імені В.О. Сухомлинського стала організація та проведення міжнародної науково-практичної конференції «Технології педагогічної освіти: теорія, досвід, перспективи розвитку в умовах Болонського процесу», на якій були присутні науковці з інших країн (Польща, Росія).

Викладачі кафедри філологічних дисциплін (Прутка Н.В., Марущак В.С., Прасол Н.О., Щербак О.Л., Зубенко Т.В., Слободенюк О.О., Білявська Т.М., Дмитренко Т.В., Коваль Т.С., Раковська М.А.) стали організаторами Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасного мовознавства» (Миколаїв, 2007 р.), та співорганізаторами Міжнародної науково-практичної конференції «Слов'янські культури в контексті світової цивілізації» (Миколаїв, 2008 р.).

Науковцями інституту було здійснено чимало відряджень за кордон. Зокрема, директор інституту, доктор педагогічних наук, професор О.М. Пехота відвідала з науковим візитом:

- Чжецзянський педагогічний університет (КНР, 2006 р. );
- Уфійський філіал Московського державного гуманітарного університету ім. М.А. Шолохова (Росія, 2007 р.);
- Міжнародну академію педагогічних і соціальних наук (Росія, 2008 р.);
- Інститут педагогічних наук (Польща, 2005, 2009 р. );

Тільки за 2011 рік було здійснено 6 наукових відряджень у:

- Європейську асоціацію педагогічної освіти (Блед, Словенія) – професор Пехота О.М., викладач Коган Г.В. (2011 р.);
- Європейський тренінговий центр (Сан Жен Д'Анжелі, Франція) – доцент Зубенко Т.В. (2011 р.);
- Університет науки та технологій (Тромхейм, Норвегія) – викладач Коган Г.В. (2011 р.);
- Товариство Вольтера (Грац, Австрія) – доцент Петренко О.М. (2011 р.);
- Фундацію Кшижова (Кшижов, Польща) – доцент Зубенко Т.В. (2011 р.);
- Анатолійський університет (Ескішехір, Туреччина, 2011 р.). – професор Пехота О.М.

Викладачі Інституту педагогічної освіти презентують свої здобутки в галузі науки, освіти, технологій, культури та мистецтва на міжнародних конкурсах та фестивалях. Високі наукові досягнення вчених університету відзначено державними нагородами та преміями,

відзнаками, нагородами на міжнародних виставках та конкурсах. Зокрема, директор інституту, доктор педагогічних наук, професор О.М. Пехота брала участь у Міжнародних конкурсах та виставках наукових праць у:

- Інституті Конфуція (Україна, 2007 р.) – диплом учасника;
- Інституті педагогічних наук (Польща, 2009 р.) – диплом учасника;
- конкурсах «Крокуй за горизонт», «Світ освіти» (Київ, 2008 р.), «Закохані у рідний край» (РУСАЛ, 2008 р.) – дипломи переможця;
- конкурсі наукових праць з напрямку «Педагогічні науки» «Індивідуальність учителя: теорія і практика», «Освітні технології: вчитель фізики» – II місце.

Професор С.І. Якименко брала участь у Міжнародних виставках організованих видавництвом «Навчальна книга – Богдан» (Росія, Польща, США, Білорусь, 2009 р.); у Франкфуртській книжковій ярмарці (Німеччина, 2009 р.); у Тринадцятій міжнародній виставки навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні 2010» Видавництво «Навчальна книга – Богдан» Серія «Віконце у світ» для ДНЗ, 4 ланка (Київ, 2010 р.) – диплом учасника.

Про високий рівень науково-дослідної роботи викладачів Інституту педагогічної освіти свідчать отримання міжнародних грантів на стажування у провідних університетах Європи. Доктор педагогічних наук, професор Пехота О.М. отримала грант уряду Нідерландів для участі у науково-практичному форумі «Shapers of Education» з доповіддю «Індивідуальність учителя» (Arnhem, Netherlands). Викладач кафедри філологічних дисциплін Коган Г.В. отримала грант на участь у міжнародній студентській науково-практичній конференції «Глобальне здоров'я: освіта» у місті Тронхейм (Норвегія). Доцент Зубенко Т.В. отримала три гранти від міжнародною організацією «Молодь в дії» на участь у тренінгах і семінарах: «Сила досвіду: експериментальне навчання», за участю представників країн-партнерів Австрії, Німеччини, Словачії, Росії, Грузії та України в (2010 р.); «Як організувати тристоронню зустріч молоді» – зустріч українських, німецьких та польських викладачів у Кшижовій, Польща (2011 р.); «Європейське громадянство» – м. Сан Жен Д'Анжелі, Франція (2011р.).

З метою апробації та впровадження результатів наукових досліджень викладачі ІПО щороку друкують статті у міжнародних наукових виданнях та навіть видають міжнародні випус-

ки «Наукового вісника Миколаївського державного університету Педагогічні науки» за редакцією доктора педагогічних наук, професора Пехоти О.М., які містять статті відомих науковців світу з Польщі, Росії, Білорусії, Бельгії та Великої Британії.

За роки існування Інституту педагогічної освіти викладачами було надруковано близько 35 статей у збірниках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій, таких країн як: Польща, КНР, Росія, Словенія, Україна, Туреччина (д.п.н. проф. Пехота О.М.); Словаччина (доценти Кузнецова О.А., Авраменко К.Б. ); Білорусь (проф. Іванов В.Ф., доценти Прутка Н.В., Марущак В.С., Зубенко Т.В, викл.Слободенюк О.О., Білявська Т.М.); Франція (к.п.н. доцент Халамендик В.Д.); Росія (професор Якименко С.І., доценти Казанжи І.В., Хмизова О.В., Дятлова С.І., викладачі Бреславська Г.Б., Пахомова Т.М., Щербак І.В., Дзюба З.Г.); Україна (доцент Зубенко Т.В.).

Слід зауважити, що найбільше наукових праць дослідників інституту опубліковано у зарубіжних виданнях саме в 2011 році. Професор Пехота О.М. випустила навчальний посібник «Індивідуальність учителя: теорія і практика», надрукований англійською мовою. У польському виданні «Filozofia mistrzowska pedagogicznego» вона опубліковані результати наукового дослідження «Технології педагогічної освіти». У збірнику матеріалів Міжнародної наукової конференції Європейської асоціації педагогічної освіти «Багатомірні аспекти лідерства в освіті» було опубліковано статтю проф. Пехоти О.М та викл. Коган Г.В. «Pedagogical education in Multicultural Dimension as a component of the system of innovational development in the Institute of pedagogical education». Чимало наукових робіт Задой Є.С. у співавторстві з доцентами Середною І.В. та Білюк О.Г. опубліковано на сторінках видавництва РАЕ («Международный журнал экспериментального образования», «Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований»). Результати дослідження доцента Іванової І.О. «Моделювання єдності духовного та фізичного виховання студентів для роботи з дітьми 3-го року життя» можна знайти у матеріалах V Міжнародної науково-практичної конференції «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». У збірнику матеріалів III Всеросійської науково-практичної конференції з міжнарод-

ною участю надрукувала стаття проф. Якіменко С.І. «Формирование эстетических основ мировоззрения младших школьников: теория и практика».

Викладачі Інституту педагогічної освіти створюють найсприятливіші умови для залучення студентів до міжнародних проектів. В інституті був створений Центр міжкультурних комунікацій під керівництвом доцента кафедри філологічних дисциплін Зубенко Т.В. (2008 р.). Мета Центру полягає в співробітництві з провідними університетами, благодійними фондами й громадськими організаціями України та іноземних держав. За роки його існування була організована участь студентів у закордонних інтернет-конференціях, проектах, тристоронньому студентському обміні, організовано систематичне іншомовне спілкування студентів з ровесниками з інших країн засобами сучасних інформаційних технологій.

З 2007 року активно діє міжнародний студентський клуб «Єврофокус» (керівник – доцент кафедри філологічних дисциплін Щербакова О.Л.), мета якого – знайомство з культурою, політикою, економікою та системою освіти Євросоюзу і Європи в цілому. Члени клубу беруть участь у зустрічах з представниками країн Європи : зустріч з послом Ізраїлю (2010 р.), заходи до дня Європи у Миколаєві (травень 2011 р.), щорічному Всеукраїнському фестивалі «Дружба»). Візитною карткою клубу стало проведення щорічного творчого конкурсу «Студентське Евробачення».

Успішно працює студентський гурток «Міжнародне студентство» (керівник – викладач кафедри філологічних дисциплін Коган Г.В.), який має на меті ознайомити студентів з основними напрямками та тенденціями освіти у Європі та можливостями навчання, праці та стажування студентів та аспірантів закордоном (2010р.).

Надзвичайно важливе значення в інституті педагогічної освіти приділяється участі студентів у зарубіжних студентських олімпіадах, конференціях, симпозиумах та творчих конкурсах. Під керівництвом к.ф.н. доц. Пруткої Н.В. студенти Шевчук Т., Шевченко А. та Сичов О. стали учасниками міжнародного конкурсу, присвяченого пам'яті голодомору (м.Освенцім, Польща, 2007 р.).

Студенти Рудь А.С., Демченко Т.А., Холодник Л.О., Кошла Н.О., Рекачинська О.А., Шевченко М.П. під керівництвом викладачів кафедри

теорії і практики інноваційних педагогічних систем взяли участь у Міжнародній студентській науково-практичній конференції «Студентська практика — ключ до майбутньої професії» (м.Ялта, 2007 р.).

Студенти беруть активну участь у міжнародних інтернет-конференціях: 20 студентів 2–5 курсів (м. Ексетр, Велика Британія, 2008 р.); 14 студентів (м.Харогейт, Велика Британія, 2010 р.); 7 студентів (м. Брайт, Велика Британія, 2011 р.). – керівники доценти кафедри філологічних дисциплін Зубенко Т.В., Щербакова О.Л.

Студенти Чорна І., Кісілюк О., Чорнонос І. (науковий керівник – ст. викладач Зубенко Т.В.) стали учасниками Міжнародної конференції (м. Барановичі, Білорусь, 2008 р.).

Десять студентів Інституту педагогічної освіти під керівництвом доцентів кафедри теорії і практики інноваційних систем Паршук С.М., Рехтети Л.О., Січко І.О., Авраменко К.Б. отримали почесні дипломи на Міжнародній науково-практичній конференції «Студентська практика – ключ до майбутньої професії» (м.Ялта, 2009 р.)

Для студентів чудовою нагодою показати свій талант став творчий конкурс міжнародного проекту «Литва-Україна – один погляд на привентивне виховання», який реалізовувався у вересні-листопаді 2009 р. Участь у ньому взяли студенти Мордовцев М., Климович С., Степанкова І., Степанкова О., Щавінська Т., та Снігур Н. (керівник Зубенко Т.В., Рибаквої Н., Дмитрієвої Г.,Савченко Т. (керівник – Щербакова О.Л.) Снігур А., Мельничук С., Задорожна І., Жилкіна І. та Одарченко В. (науковий керівник – Кузнєцова І.О.).

Дипломами за участь у XVIII Міжнародній науковій конференції студентів і молодих вчених «Наука і вища освіта» нагороджено Рокачинську О. та Добровольську В. (науковий керівник – професор Якіменко С.І.), (м.Київ, 2010 р.).

Найталановитіші студенти Інституту педагогічної освіти публікують результати своїх наукових досліджень у зарубіжних збірниках і періодичних виданнях. У цьому їм охоче допомагають наші викладачі. Так, під керівництвом доцента кафедри педагогіки середньої та вищої освіти к.п.н. Задой Є.С. Дві студентські статті було розміщено у збірнику Всеросійської науково-практичної конференції «Молодь у науці XXI століття», яка проводилась у м. Ульяновськ (Росія) у 2011 році. За її сприяння ще 38 публікацій студентів МНУ ім. В.О. Сухом-

линського були відправлені у 2011 році до Москви на III Всеросійський студентський науковий форум Наукові керівники: Задоя Є.С. (15 студентських робіт), Середа І.В. (7 робіт), Тарасова С.М. (2 статті), Шахірева Н.В. (4 роботи), Авраменко К.Б., Білюк О.Г., Паршук С.М. (7 статей).

У 2011 році відбулася Міжнародна наукова конференція студентів і молодих вчених «Трибуна молодого ученого: современные проблемы науки глазами молодежи», учасниками якої стали 3 студенти інституту педагогічної освіти під керівництвом професора Якименко С.І., та доцентів Хмизової О.В. і Казанжи І.В. (м.Мурманськ, Росія).

Студенти Інституту педагогічної освіти охоче беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях, семінарах, вебінарах та круглих столах. Тим самим вони проявляють творчість та креативність, розкривають власний потенціал. У матеріалах V Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Научное творчество XXI века» (2011 р.) можна знайти публікацію 4 студентів (керівник – професор Якименко С.І.).

Під керівництвом викладачів кафедри теорії і методики початкової освіти студенти Горбунова К., Ханас Л., Пацула В, Кучеренко М., Семьонова І. взяли участь у Міжнародній конференції «Молодежь в науке XXI века. Становление профессиональной культуры молодежи», яка відбулася у травні 2011 року в м. Ульяновськ (Росія).

У квітні 2011 року відбулася 4-а міжнародна студентська інтернет-конференція «National Cultures: Unique Place in Worldwide Integration», де 14 наших студентів взяли активну участь під керівництвом доцента Зубенко Т.В.

29 листопада 2011 року доцент Шахірева Н.В. разом з 5 студентами стали учасниками Міжнародної студентської конференції «Методологічна культура випускника спеціальностей педагогічного профілю» (Росія).

На основі проведеної систематизації звітних матеріалів Інституту педагогічної освіти, ми можемо стверджувати, що все більше наукових робіт наших студентів презентується широкому загалу на міжнародних конкурсах і конференціях. Наприклад, лише у 2011 році викладачами кафедри освітніх технологій підготовлено до участі в III Всеросійському студентському науковому форумі 30 студентів (керівники – доценти Задоя Є.С., Середа І.В., Шахі-

рева Н.В., Тарасова С.М.). Студенти Цимбалюк Н.Д., Похитун Т., Жилкіна І.М. отримали дипломи російської академії природознавства за кращу наукову доповідь на цьому форумі.

У 2012 році до участі у IV Міжнародному студентському науковому форумі було надіслано 57 студентських статей під керівництвом доцентів Задоя Є.С., Середи І.В., Шахірева Н.В., Тимченко А.А., Адаменко О.О., Зубенко Т.В., Щербакової О.Л., Авраменко К.Б., Рехтега Л.О., Січко І.О., Паршук С.М. Доцент кафедри педагогіки середньої та вищої освіти ІПО Задоя Є.С. очолила на цієї конференції секцію «Іноваційні технології в освіті».

Студенти Інституту педагогічної освіти щороку стають призерами міжнародних студентських олімпіад, наукових, творчих, мистецьких конкурсів та міжнародних фестивалів. Так, творчий колектив «Барви» під керівництвом кандидата педагогічних наук доцента Парфентьевої І.П. став дипломантом Міжнародного фестивалю духовної музики «Христос воскрес» (Запоріжжя, 2007 р.).

Студент Мордовцев М. посів почесне I місце (науковий керівник – доцент Зубенко Т.В.) у міжнародному проєкті «Литва-Україна – один погляд на превентивне виховання», який проводився за підтримки посольства Литви. II місце зайняла студентка 215 групи Савченко Т. (науковий керівник – Щербакова О.Л.). III місце отримала студентка Климович С. (науковий керівник – доцент Зубенко Т.В.), (2009 р.)

Студентка 275 групи Котляренко Ю. (керівник – доцент Ревенко Н.В.) стала дипломантом II Міжнародного фортепіанного конкурсу серед студентів педагогічних навчальних закладів «Art-Klavier», який проводився в Києві (2008 р.).

Ансамбль народних інструментів «Сузир'я» (керівник ст. викл. Шевченко Ю.А.) здобув I місце у Міжнародному фестивалі у Македонії «Істабансько здравоживо», який проводився у Македонії (2009 р.).

18 студентів 415 групи інституту педагогічної освіти стали переможцями творчого конкурсу відеороликів у рамках міжнародного проєкту, організованому Радою кінематографістів Ізраїлю та були нагороджені цінними подарунками (2010 р.).

Дипломи учасників I Міжнародного конкурсу дитячої та юнацької творчості «Созвездие Крымский мир», який проводився у Сімферополі, отримали студенти 265 гр. Мосін Д., 465

гр. Худенко М., 365 гр. Поліщук Ю. (науковий керівник. ст. викл. Шевченко Ю.А.). III місце у цьому конкурсі посів Ансамбль народних інструментів «Сузір'я» (18 студентів) – керівник ст. викл. Шевченко Ю.А. (2011 р.).

Серед призерів VIII Міжнародного фестивалю слов'янської фортепіанної музики у м. Мелітополь є студенти Котляренко Ю., Лепська В. (науковий керівник – доцент Ревенко Н.В., 2010 р.).

Студентка Алексейчук А. стала дипломантом Міжнародного конкурсу «Art-Klavier-2010», що проходив під патронатом Європейської Асоціації піаністів-педагогів в Україні «UkrEPTA» (науковий керівник – доцент Ревенко Н.В., 2010 р.).

Грамотою учасника X ювілейного Міжнародного фестивалю-конкурсу молодих виконавців «Кримська весна – 2011» була нагороджена студентка Богдан Ганна в номінації «Фортепіано» (керівник – доцент Ревенко Н.В.).

Студентка 465 групи Шевченко Адріана стала лауреатом I Міжнародного фестивалю вокального естрадного мистецтва «Медовий край», який проводився у Мелітопольському державному університеті у березні 2011 р. Ця ж студентка отримала III премію у Міжнародному кон-

курсі сучасної української пісні молодих виконавців (Новояворівськ, 2011 р.).

Ще одна студентка спеціальності «Музичне мистецтво» Лаврова Антоніна стала дипломантом Міжнародного молодіжного фестивалю «Приморсько 2011» у Болгарії.

**Висновки.** Отже, міжнародна діяльність є пріоритетним та перспективним напрямком роботи Інституту педагогічної освіти в успішній реалізації змісту освіти. Активна співпраця викладачів із зарубіжними партнерами сприяє поліпшенню процесу інтеграції МНУ ім. В.О. Сухомлинського до світового освітнього, культурного та інформаційного простору.

#### Література

1. Вища педагогічна освіта і наука України : історія, сьогодення та перспективи розвитку. Миколаївська обл. / ред. Рада вид. : В. Г. Кремень (гол.) [та ін.] ; редкол. тому : В. Д. Будак (гол.) [та ін.]. — К. : Знання України, 2010. — 311 с.
2. Міжнародне співробітництво та університетська освіта : Матеріали міжнародної наукової конференції. — Миколаїв : Вид-во МФ НАУКМА, 2000. — 264 с.
3. П'яті міжнародні наукові читання, присвячені пам'яті академіка Сергія Яковича Батишева : матеріали V міжнарод. Наук. Конф. : у 2-х т. — Т. 1 : Методологічні питання неперервної професійної освіти в умовах інформаційного суспільства / за ред. Н. Г. Ничкало, В. Д. Будака, М. Б. Яковлевої. — Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2011, — 384 с.

**БУДАК В. Д., ПЕХОТА Е. Н.**

#### **МЕЖДУНАРОДНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ИНСТИТУТА ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК ФАКТОР СОВРЕМЕННЫХ ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ**

*В статье раскрыты основные направления международного сотрудничества Института педагогического образования. Проанализировано содержание международной деятельности института в условиях интеграционных процессов.*

*Ключевые слова: Институт педагогического образования, направления международного сотрудничества, международная деятельность, интеграционные процессы.*

**BUDAK V. D., PEHOTA E. N.**

#### **INTERNATIONAL ACTIVITY OF THE INSTITUTE OF PEDAGOGICAL EDUCATION AS THE FACTOR OF THE MODERN INTEGRATION PROCESSES**

*The main tendencies of the international cooperation of the Institute of pedagogical education are revealed in the article. The content of the international activity of the institute in the conditions of the integration processes is analysed.*

*Key words: Institute of pedagogical education, tendencies of the international cooperation, international activity, integration processes.*